

Mehika in Združene države

Odnosaji med Mehiko in med Zdr. državami so se nekoliko spremenili. Mehikanci zaupajo Ameriki.

Washington, D. C., 11. maja. — Odnosaji med Mehiko in Združenimi državami so bolj kot so bili kdaj, odkar je bil general Carranza priznan za predsednika. — Je izjavil državni tajnik Lansing Posebno zadnje tedne so se razmere zelo poglobile.

Ameriški poslanec Fletcher je sporočil, da se je ljudsko mišljenje v Mehiki za časa vojne napovedi Nemčiji zelo izpremenilo.

Ko je bila poslana v Mehiko Pershingova ekspedicija, so Mehikanci bili mnenja, da hlepe Združene države po mehiškem ozemlju. Tega mnenja so bili tudi tedaj, ko je zvezna vlada zagotovila, da nima takega namena.

Zdaj pa, ko so odšli ameriške čete iz Mehike in ko so tudi z meje odpoklicali vojskovanje, je začelo mehiško ljudstvo verjeti, da Združene države niso zasledovale proti Mehiki agresivne politike, temveč da je bilo njih postopanje povsem dobrega namena.

Ko je kongres razglasil, da obstoja vojno stanje med Združenimi državami in Nemčijo, ter se je pričelo z vojnimi pripravi, je mehiško ljudstvo izpregledalo.

Dasiravno se je Carranza obnašal zelo izjavalno, vendar Združene države niso kazale veselja za vojno in Mehikanci so mislili, da se Združene države boje vojne: Mehiko.

Ko pa so Združene države napovedale vojno in so stopile v svetovno vojno, so Mehikanci razvili, da si nemški agenti prizadevajo, da spravijo Združene države v slabo luč med mehiškim ljudstvom: črnili so Wilsona na vse načine. Toda zdaj so izprevideli, da je Nemčija hlepela po svetovnem gospodarstvu. Združene države pa so se postavile v vsakem oziru za demokracijo sveta, da vsak narod po svoje uživa dobroto svobode.

Te misli navdajajo tudi mehiško ljudstvo.

Da je prišel mehiški narod do drugih misli o Združenih državah je velika zasluga ameriškega poslanika Fletchera. Ni posmeh nemških diplomatov, da bi obrekovali Nemce, temveč je poskušal dokazati Mehikancem, da imajo Združene države dobre namene sosedno republiko.

Nemški diplomati so zgrešili pot s svojo politiko, ki je dosegla vse drugo kot oni namen, katerega se Nemci pričakovali.

Zimmermannova predloga za zvezo z Nemčijo proti Združenim državam in Japoniji je bila kritizirana po vsej latinski Ameriki.

Mehiška vlada je sedaj izprevidela, da nemško delovanje v Mehiki ni bilo odkritostno, temveč sebično in hinavsko. Nemci so izgubili ves upliv. Združene države pa so ga pridobile.

Balfour v New Yorku.

Včeraj je prišel v New York angleški zunanji minister Arthur J. Balfour. Pozdravilo ga je na tisoče ljudi.

Pred mestno hišo ga je pozdravil newyorški župan Mitchel. — Zvečer se je vršil v hotelu Waldorf Astoria velik banket.

Velik dar za sirote.

Pariz, Francija, 11. maja. — Nizozemec H. W. Detarding, je poslal ministrstvu predsedniku Ribot milijon frankov za sirote v okupiranem francoskem ozemlju.

Nemška pošta.

Berlin Nemčija, 11. maja. — Ker ni vožnja po morju varna zato se z današnjim dnem prekine poštna zveza s Španijo, Mehiko Južno in Centralno Ameriko ter Orientom.

Zastoj dobite knjižico: Navodilo kako se postane državljani Združenih držav. — Pisane po nje po dopisnici na: SLOVENSKO PUBLISHING CO., 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Nemški zrakoplovi.

Značilno poročilo o uspešnem nemškem orožju. — Vsi nemški zrakoplovi so na razne načine pobarvani.

Z angleško armado na Francoskem, 10. maja. — Zračni boji so postali v zadnjem času zelo zanimivi zaradi novih nemških letal, katere pobarvajo z vsemi različnimi barvami. Zdi se, kakor bi si prisvojili to idejo od Indijancev, ki so se barvali z različnimi barvami, predno so šli v boj, da bi se jih sovražnik tem bolj bal.

Vsak dan prinašajo angleški letalci nova poročila o tem, kaj se videli nad oblaki. Niti najbolj pisani južni ptici nimajo tako različno barvanega perja, kakor se nemški zrakoplovi.

Pred desetimi dnevi so zapazili prvi škadron nemških letal, ki so bila pobarvana rdeče. Na spodnjem delu pa so bili pisani kot kaka usnjena suknja naših starih očakov.

Tu se vidijo zelena letala z rumenim prednim delom, srebrna letala z zlatim osrednjim, rujava letala z zelenimi peruti; letala z rdečim spodnjim delom, zelenimi peruti in rumeno pisana; spoda' bela z belimi peruti in modri na vrhu.

Največ letal ima rdečo barvo. Pri nekaterih je ena perut zelena, druga bela. Nekatera letala imajo zelene peruti in pike različnih barv.

Najbolj fantastično je pobarvano bilo neko letalo, ki je bilo spodaj škrlatno rdeče, ob straneh rujava, imelo je rdeče peruti, na katerih so bila zelena polja in na sredi bel križ. Eno letalo je bilo podobno hruski ki leta po zraku. Imelo je obliko hruske in pobarvano rujava; izgledalo je kot zrela hruska.

Zakaj Nemci rabijo vse te različne barve, se ne da dognati. V navadi je, da se topovi in vozovi pobarvajo kakoršna je okolica; to ima svoj pomen, ker se tako pobarvani predmeti ne zapazijo tako naglo. V zraku pa barve ne pridejo do pomena.

Da je temu res tako, se razvidi iz tega, da nemške dnevnice izgube na letalih niso nič manjše kot so bile prej.

Kakor so Nemci pomnožili svoje čete, tako so pomnožili tudi zrakoplove. Kakor so poslali na fronto veliko množico artilerije da zastavijo zavezniško ofenzivo, tako so poslali v boj tudi sto in sto novih letal, da se bore za prevlado v zraku.

To je velikega pomena moderne vojne.

Mnogokrat se je že prerokovalo, da se bo ta najljubejša vojna odločila globoko pod morskovo površino, ali pa visoko v zraku.

Sinoči so sovražna letala vrgla na neko železniško postajo tri bombe; samo v enem poletu pa so naši zrakoplovi vrgli isto noč 56 bomb na eno samo nemško taborišče. Neke veliko nemško munišsko skladišče je bilo zadeto in je šlo v zrak. Razstrelba je bila tako silna, da se je neko angleško letalo, ki je bilo dva tisoč čevljev nad zemljo, preobrnilo in pilot je imel trideset sekund dosti opravila, da ga je zopet spravil v ravno težje.

Angleški zrakoplovi so že dalje časa imeli piko, na to velikansko skladišče, zato pa je bilo njihovo veselje tem večje, ker se jim je po dolgem času posrečilo zadeti in razdejati.

V zračnih bojih se pogosto dogodi, da se zrakoplovi tako izmučijo in utrudijo, da ne morejo več streljati in boj je neodločen. Vsak zrakoplovec je v vedni nevarnosti, da ga zadene strel iz sovražne puške. Toda na to ne gledajo.

Pred nekaj dnevi se je vrnil nek angleški pilot s poleta, lovil je sapo, ko je stopil iz letala. Bil je v boju s štirimi nemškimi letali. — Eno sovražno letalo je uničil, proti drugim trem se je pa tako spretno branil, da so zadeli njegovo letalo samo trije streli.

V zrakoplovih oddelkih je v navadi, da sme letalec odleteti, kadar hoče in kamor hoče, kjer in kdaj.

Prizor z ameriške bojne ladje. — Mornarji se pripravljajo na napad.

Napad na Drač.

Italjani so baje potopili trinajst avstrijskih podmorskih čolnov. — Italijansko poslanstvo.

Washington, D. C., 11. maja. — Tukajšnje italijansko poslanstvo je dobilo poročilo, da so italijanske bojne ladje potopile v Jadranskem morju trinajst avstrijskih podmorskih čolnov. Potopile so jih baje tokom štirih tednov.

Italijanski rušilec so že vtrgali napadi Drač. Pri tej priliki so potopili dve avstrijski transportni ladji ki sta bili napolnjeni s proviantom in municijo.

Rušilec so se vrnili nepoškodovani v pristanišča. — Amsterdam, Nizozemsko, 11. maja. — Dopisnik "Telegrafa" poroča, da se je pred kratkim vršila bitka med manjšimi oddelki nemških in angleških bojnih ladij.

Neka nemška kuzarka je bila zelo poškodovana. — London, Anglija, 11. maja. — Nemški podmorski čoln so potopili v zadnji čas pet norveških parnikov.

Vlada posegla po premogorovih. — Johnstown, Pa., 10. maja. — Zvezna vlada je posegla po premogorovih Steinman Coal Mining Co. v South Fork, Pa. Pravijo, da bo vlada prevzela vse rudnike v distriktu šte. 2.

Po mestu in bližnji okolici so nabili razglas, da je zvezna vlada vzela rudnik pod svojo kontrolo. Pri zadnji konferenci med premogarji in lastniki se je sprejela nova plačilna lestevica, toda krajevna unija jo je zavrgla. Določila se je stavka za 15. maja. Kaj vlada s tem namerava in kaj bo dosegla, se ne ve.

V tem distriktu je do 50 tisoč premogarjev. — Laško bojišče. — Rim, Italija, 11. maja. — Ob Soči je bila večeraj sovražna artilerija mnogo bolj živahna kakor prejšnje dni. Posebno je obstreljevala naše postojanke pri Plavah in na južnem Krasu.

Sinoči so sovražni letalci metali bombe na Gorico; napravili niso nikake škode. Naši letalci so bombardirali zrakoplovno postajo na Proseku. Včeraj je škadron naših letalcev bombardiral železniško postajo v Rifenbergu. V zračnih bojih smo izgubili eno letalo.

Tarnowski na potu. — Halifax, 11. maja. — Preiskava parnika "Ryndam" Holand American črte, na katerem se vozi avstrijski poslanik Tarnowski v domovino, je bila sinoči končana in parnik je takoj odpotoval. "Ryndam" je odplul iz New Yorka 4. maja.

Feliks Diaz umorjen? — El Paso, Texas, 11. maja. — Neke poročilo pravi, da je general Calimayor, prejšnji Zapator pristal, v nekem prepisu za vrhovno vodstvo upornih čet, vtratil generala Felixa Diaza že v aprilu. Vest ni potrjena.

Macedonsko bojišče.

London, Anglija, 11. maja. — V sredo ponoči je sovražnik po hudem bombardiranju naskočil naše postojanke jugozapadno od Krastali, tri milje jugozapadno od mesta Doiran. Sovražniku se je za nekaj časa posrečilo zavzeti nekaj ozemlja, toda kmalu na to smo ga prepodili s protinapadom.

V četrtek so zopet naskočili in zopet smo jih prepodili z velikimi izgubami.

Naši zrakoplovi so imeli lepe uspehe; metali so bombe na sovražne zakope in transporte.

Bolgarsko poročilo: — Zelo vroči artilerijski boji se ne prenehoma nadaljujejo po noči in po dnevi ob Vardaru. Odbili smo več infanterijskih napadov pri Alchakmah. Sovražnik je ves dan obstreljeval naše postojanke ob Doiranskem jezeru ponoči pa je izvršil več zelo ljutih napadov. Prvi napad ob devetih zvečer smo odbili z artilerijo, strojnimi puškami in bombami. Napadalec so imeli težke izgube.

Priloge napadu, ki se je izvršil ob enajstih ponoči, se je posrečilo sovražniku vdreti na nekatere mestih v naše zakope, iz katerih pa smo jih pregnali s protinapadom.

V tretjem napadu ob eni ponoči je sovražnik zopet prišel v naše zakope; pregnali smo ga z bajonetami. Enu uro pozneje smo zopet odbili napad.

Pariz, Francija, 11. maja. — Desetega maja so naše čete zasedle Srko, katere smo obdržali navzlic hudim bolgarskim protinapadom. Bolj proti severu so Srbi zavzeli dve utrjeni mesti. O zelo vročih artilerijskih bojih poročajo pri kolu Črne in Bitolju.

10. in 11. maja so zavezniški vjele 300 sovražnih vojakov, med njimi sedem častnikov in tri tope. — Kakor pravijo jetniki, so imeli centralni zavezniški velike izgube. Veliko število sovražnih trupel je ležalo v zakopih in po polju.

Srbako poročilo. — Solun, Grška, 11. maja. — Na več krajih je naša infanterija izvršila zelo uspešne napade na sovražne zakope, posebno pri Dobrem polju, kjer smo si zopet osvojili eno naprej potisnjeno sovražno postojanko. Vjeli smo enega častnika in 44 mož ter eno strojno puško.

Caruso se boji za življenje. — Včeraj se je odpeljal v Južno Ameriko sloviti tenor Enrico Caruso z operno pevko Marijo Barrientos. Obekla sta gumijev obelko, ki jih drži na vodi. Zavarovala sta se zaradi tega, ker se boje podmorskih čolnov.

Caruso bo nastopil v Montevideo in Buenos Aires ter se bo v oktobru povrnil v New York. Barrientos pa bo po končani turneji šla na Španijo.

POZOR! — Ker nam je od drugega namiznega igralca kakih 300 Kolesarjev, prodajane sedaj po 15c, izšel. SLOVENSKO PUBLISHING CO., 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Iz Nemčije.

Liberalci zahtevajo, naj se vsi "sovražni ministri" odstranijo. — Žito iz Rumunije. Prihodnja letina.

Kodanj, Dansko, 11. maja. — Liberalni časopis "Leipziger Tagblatt", ki je baje v zvezi z nemškim državnim državnim kancelerjem, pravi, da se mora v doglednem času marsikaj izpremeniti ter da mora državni kanceler odločno nastopiti proti svojim sovražnikom in ljudem, ki hočejo Nemčiji škodovati.

Največja nasprotnika nemškega državnega kancelerja sta baje bavarski justični minister in pruski poljedelski minister.

Če ne bo drugače, se morata ta dva človeka odstaviti.

Naloga nemškega državnega kancelera je, odločno nastopiti ter se zoperstaviti vsem svojim sovražnikom. Če tega ne bo storil, bo slabo za Nemčijo.

Amsterdam, Nizozemsko, 11. maja. — Diktator za živila, Batoc, ki je izjavil, da bo Nemčija vstrajala do prihodnje letine. Vsa potrebna živila in druge potrebščine bo dobila iz Rumunske. Turčija ne more veliko pomagati Nemčiji, ker se je že dovolj izčrpala v vojnah ki trajajo dozaj skoraj neprestano sedem let, istotako je z Bolgarsko. Rumunska je pa deloma še nezadržana in bo lahko pomagala.

Do prihodnje letine moramo vzdržati in moramo vzdržati. S potrebščini, katere smo morali pred vojno uvažati, smo se precej dobro preskrbeli.

Sovražniki so že pred več mesece naznanili v svojih časopisih, da smo mi na robu propada. S tem so hoteli navdušiti svoje vojaštvo, toda kakor kaže, se jim je poskus temeljito izjalovil.

Veliko zborovanje tatov.

Petrograd, 11. maja. — Pred kratkim se je vršilo veliko zborovanje tatov v Rostovu ob Donu. Prosili so, da naj jim da vlada delež svobode, da se vrnejo v pošteno življenje.

Poveljnik mestnega vojaštva in delavski in vojaški delegati so se na povabilo vdeležili velikega zborovanja tatov.

Zastopane so bile vse vrste tatov. Govorniki so razpravljali o težavnem stališču profesionalnih tatov in so izjavili, da jim je nemogoče povrniti se v pošteno življenje brez pomoči od strani ljudstva. Rekli so, da se je v zadnjem času ljudstvo zelo obrnilo proti njim in so bili nekateri člani linčani.

Prosili so vojaškega poveljnika Ralmikova, da jim naj pomaga in naj tudi prigovarja narodu, da jim pomore.

Nekdo navzočih se je priglasil, da mu je zmanjkala denarnica s šestimi rublji. Vseokoli so tatovi protestirali in rekli, da tega ni storil profesionalni tat. Nato so med seboj nabrali vkradeno svoto in so jo dali okradenemu.

Nemci ne bodo dobili ameriškega živeža. — London, Anglija, 10. maja. — Lord Robert Cecil je izjavil v poslanski zbornici, da ne bo Nemčija dobila potom nevtralnih držav nikake hrane iz Amerike. Vsaka nevtralna država se mora zavezati kadar kupi živila v Ameriki, da jih ne bo prodala Nemčiji.

POZOR!

Rojake opozarjamo na roman, ki bo začel izhajati začetkom prihodnjega tedna.

Pošiljatelj denarja.

Kakor že smano, ne sprejemamo nič več denar za izplačila v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki so zasodeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pismo vojnega ujetnika ker nam s tem pomagate sestaviti pravilni naslov.

TVRDKA FRANK SAKSER,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Francosko bojišče.

Nemci porabljajo vrelo in goreče olje. — Plini. — Zavezniški države ozemlje. — V zraku.

London, Anglija, 11. maja. — V zadnjih 24. urah so Nemci poskusili prodirati proti Angležem pri Artois in proti Francozom ob Aisni. Bojujejo se z vsakim velikim topom, vsakim poljskim topom in havbicami, ki jih morejo dobiti, s strojnimi puškami, bajonetami in ročnimi granatami ter z vsakim smrtnim oroženjem, katerega je iznašla moderna veda. Še več: uporabljajo tudi tekoč ogenj, strupene pline in vrelo olje te vse, kar si more človek izmisliti v obupu.

V nobenem oficijelnem poročilu se ne bere, da bi Nemci dosegli kak trajen uspeh; na nekaterih krajih, kjer je pritisk poseben hud, se Nemcem vendar posreči, da nas prepodijo s postojank, toda le za malo časa, kajti kmalu na to jih zopet vržemo nazaj in gremo preko bojišča, ki je pokrito s trupli nemških vojakov.

Francozi poročajo o zavzetju nemške utrbe v sredini bojev ob Aisni pri Chevreux.

Zgodaj danes zjutraj je sovražnik izvršil tretji napad, pri katerem je rabil tekoč ogenj; proti našim pozicijam ob reki Souches, južno od Lensa.

Po vročih bojih, ki so trajali tri ure, so nas neprestani sovražni napadi prišli, da smo se nekoliko umaknili. Danes popoldne so naše čete izvršile protinapad in smo si zopet osvojili izgubljeno ozemlje. V teh bojih so imeli Nemci zelo težke izgube.

Včeraj so se zračni boji nadaljevali.

Razbili smo tri nemške zrakoplove, trije pa so bili poškodovani. Pogrešamo samo dve letali.

Posebna poročila, ki prihajajo iz bojišča, pravijo, da uradna poročila ne pojasnijo velikanskih in vročih bojev, ki se vrše na Francoskem.

Uradno poročilo ne omenja bojev na razvalinah Bullecourt, kjer boji nikakor nečjeje ponehati in se nadaljujejo z vso ljutostjo.

Nemski artilerijski ogenj je sedaj mnogo huji kot kdaj tekom sedanje vojne. Zbrali so mnogo več artilerije na enem mestu, kakor pa so je imeli do sedaj. Boji imajo isti značaj kot v poslednjih dnevih bojev ob Sommi. Angleška artilerija nadkriljuje nemško.

Francoski kmetje prosijo pomoči. — Moulins, Francija, 10. maja. — Poljedelska zveza v okraju Allier je prosila poljedelskega ministra da naj priporoči vladi Združenih držav, da naj takoj pošlje na Francosko vojaštva, da se bodo lahko francoski kmetje, ki so bili poklicani pod orožje, vrnili domov in obdelali polje.

Davek ni dovolj velik.

London, 10. maja. — Danes se razpravlja o tem, da Amerika si ni svesta velike dolžnosti v tej vojni. Pravijo, da ni davek po 16 odstotkov na dobiček dosti velik.

Anglija ima za dobiček 80 odstotkov davka. Industrije so prevzele to vojno breme brez pritožb.

16 odstotni davek dokazuje, da Amerika se še ni zavedala dolžnosti in naloge v tej vojni.

Francoska komisija gre v Canado. — Ottawa, Canada, 11. maja. — Rene Viviani, voditelj francoske komisije, bo šel v soboto v Ottawa kot gost canadskih vlade. Maršal Joffre na bo javno nastopil v nedeljo v Montrealu.

Naša pisma.

Spisal Guy de Maupassant.

Osemurna voznja po železnici pomeni pri nekaterih konceh spanja, pri drugih konce brezspanja. Kar se mene tiče, je posledica vsakega potovanja ta, da mi prihodno noč ni moč zatisniti očesa.

Krog petih sem dospel k svojim prijateljem Muret d'Artus, da bi preživel tri tedne na njihovi posesti v Abelle. To je lepo domovanje, ki ga je sezidal eden njihovih pradedov pod koncem 18. stoletja in ki je ostalo v rodovini. Zato ima tudi oni intimen značaj, kakor ga imajo stanovanja, ki so vedno v rabi, vedno mehlovana, oživiljena in zasedana od istih ljudi. Nikjer nikake spremembe, tako da ne izgine nikoli nič onega posebnega duha iz stanovanja, ki ni bilo nikoli izpraznjeno, čigar preprogi ni nikdo snemal, tako da so se obdržale, pobledle in izgubile barvo na istih zidovih. Nobeden kos starega pohištva ne izginja, samo zdajpazdaj nastane majhna sprememba, da dobi svoj prostor kak nov kos, ki pride kakor novorojenček med svoje brate in sestre.

Hla stoji na griču sredi parka, raztezajočega se po rebri doli do reke, ki vodi čez njo kamenit most, zidan v oslovskohrbnem lohu. Onstran vode se razprostirajo livade, koder se prestopajo počasnih korakov debele krave, ki se pasejo po solnčni travi in kojih vlažno oko se zdi polno rosin kapljic, meglice in sočnih trav. Jaz ljubim tako domovanje z ono ljubeznijo, ki hrepeni po tem, česar nima. Vsako leto se vračam v jeseni z neizmernim veseljem in jemljem slovo s težkim srcem. Ko sem pobeževal v tej prijateljski rodbini, ki je živeča tako mirno, ki me je sprejela kakor sorodnika, sem vprašal Pavla Mureta, svojega prijatelja:

"Katero sobo si mi odločil letos?"

"Sobo tete Roze."

Uro potem me je povedla gospa Muret d'Artus v spremstvu troje dečkov, dvoje odraslih hčer in malega paglavca v sobo tete Roze, kjer nisem spal še nikoli.

Ko sem ostal sam, sem premotril zidove, pohištvo, ves duh stanovanja, da bi se mogel živčevati vanj. Nekoliko sem ga poznal, a čisto malo, tuptam sem vstopil mimogrede in se ozri z indiferentnim pogledom na suhobaravno sliko tete Roze, po kateri so imenovali sobo.

Ta stara teta Roza v kodrčkih, se mi je zdelo, da ne govori o ničemer izza svoje steklene šipe. Imela je izraz dobre ženske iz prešlih let, ženske z načeli in nazor, ki je v svojem moralnem prepričanju prav tako dober podkovan kakor v kuhinjskih navadah, ena izmed onih starih tet, ki sovražijo razposajenost in tvorijo v družinah na deželi strogega, mirnega angela.

Sicer pr nisem slišal nikoli, da bi se pogovarjali o njej; ničesar nisem vedel ne o njenem življenju, ne o njeni smrti. Ali je bila iz tega stoletja, ali iz minulega? Je-li zapustila to solzno dolino po enoličnem življenju? Ali je nesla v nebo čisto dušo stare device, ali krotko dušico dobro soporne, nežno dušo matere, ali dušo, ki je razvajala ljubezen po njej? Kaj me briga to? Samo to ime "teta Roza" se mi je zdelo smešno, navadno, vsakdanje.

Vzel sem baklo, da bi si ogledal njen strogi obraz, obešen visoko gori v starem okviru od požarjenega lesa. Ko sem videl, da je brezizrazen, neprijeten, celo antipatičen, sem preiskal pohištvo. Bilo je vse iz zadnjih let Ludvika XVI., iz časov revolucije in direktorije.

Nič, niti ena stolica, niti ena zavasa ni prišla več od tedaj v to sobo, kjer je dišalo po spominih, koder se je vsoil rahel duh po lesu, po tkaninah, sedežih, zavseh, kakor v stanovanjih, kjer so sreča živela, ljubila, "pela".

Nato sem legel, zaspati pa nisem mogel. Ko je pretekla ura ali dve, sem ves izmučen sklenil vstati in pisati pisma.

Odšel sem pisalno mizo od mahagonijevega lesa z bakrenimi paličami, postavljeno med dvema oknom, da bi našel papir in črnilo. Toda razon silno obrabljenega ročnika iz jezevečev bodice, ki je bila na koncu že nekoliko ohglodana, nisem našel ničesar. Že sem hotel zapreti predal, kar

nost; bila je to neke vrste rtasta, rumena glavica, ki je tvorila v kotu miznice majhno, okroglo polico.

Prijel sem jo s prsti in zazdel se mi je, da se je zganila. Zagrabil sem jo z dvema nohtoma in sem vlekel, kolikor sem mogel. Počasi sem jo izvlekel. Bila je to dolga zlata igla, zataknjena in skrita v leseni luknji.

Zakaj pač? V tem trenutku mi je prišlo na misel, da se da z njo najbrž sprožiti kak vzmet, ki je zakrivala kako skrivnost, in sem stikal dalje. Trajalo je dolgo. Po najmanj dvehurnem iskanju sem odkril še drugo luknjo, prvi čisto nasproti, toda na dnu zareze. Vtaknil sem svojo iglo vanjo: v obraz mi je skočila mala ploščica in zagledal sem dva zvezčica pisem, porumenelih pisem, povzanih z modrim trakom.

Prebral sem jih in sem si dve prepisal:

"Torej hočete, naj Vam povrnem Vaša pisma, draga prijateljica? Evo jih; toda težko mi bo po njih. Česa se bojite pravzaprav? Da jih izgubim? Saj so pod ključem. Da mi jih ukradejo? A saj jih skrbno varujem, ker so moj najdražji zaklad."

"Da, to me je neznansko bolelo. Vprašal sem se, če se na dnu sreča vendar nekoliko ne kesate. Ne mogote zato, da ste me ljubili, ker vem dobro, da me ljubite še vedno, temveč zato, da ste izrazili na belem papirju to svojo živo ljubezen v trenutkih, ko se Vaše srce ni razodevalo meni, temveč peresu, ki ste ga držali v roki. Kadar ljubimo, začitimo mahoma potrebo, da bi to komu zaupali, neodoljivo potrebo, da bi govorili in pisali — in tako govorimo in tako pišemo. Besede uha-jajo, besede, polne sladke muzike, izrazite in nežne, tople in rahle, ki izpuhtijo, še predno jih človek dobro izgovori, ki ostanejo samo v spominu, ki jih pa ne moremo videti, ne otipati, ne poljubi ti, kakor besede, ki jih je pisala Vaša roka. Vaša pisma? Da, vsem Vam jih! Kaka žalost zame!"

"Gotovo, ko je bilo že prepozno, ste obetili ono sramežljivost, ki je ni mogote dopovedati. V svoji rahločutni, boječi duši, ki jo moči nerazumljiv strah, ste se kesali, da ste pisali človeku, ki ste ga ljubili. Spominjali ste se fraz, ki so Vas začele vznemirjati, in ste si dejali: Zažgem te besede."

"Bodite zadovoljni, bodite mirni. To imate svoja pisma. Jaz Vas ljubim."

"Dragi prijatelj!"

"Ne, Vi me niste razumeli, niste uganili. Jaz se čisto nič ne kesam in se ne bom nikoli kesala, da sem Vam razodela svoje nagruje. Pisala Vam bom še na prazen, Vi pa mi boste vračali vsa moja pisma, kakorhitro jih prečitete."

"Gotovo Vas hudo razžalim, dragi prijatelj, če bi Vam povedala vzrok, zakaj zahtevam tako. Ta vzrok ni čisto nič poetičen, kakor si mogote misliti, temveč samo praktičen. Bojim se, ne Vas, samo slučajja. Jaz sem kriva in nočem, da bi se razen mene brigali tudi drugi za moj greh."

"Razumite me dobro. Midva lahko umrjema, jaz ali Vi. Vi lahko umrjete vsled padeča, ker jezdariate dan na dan; lahko Vas kdo napade, lahko umrjete v dvo-boju, vsled srčne bolezni, vsled poškodbe privoženja, na tisoč načinov, — res, da je smrt samo ena a načinov smrti je več kakor odločenih nam duj."

"In potem najdejo Vaša sestra, Vaš brat, Vaša svakinja moja pisma!"

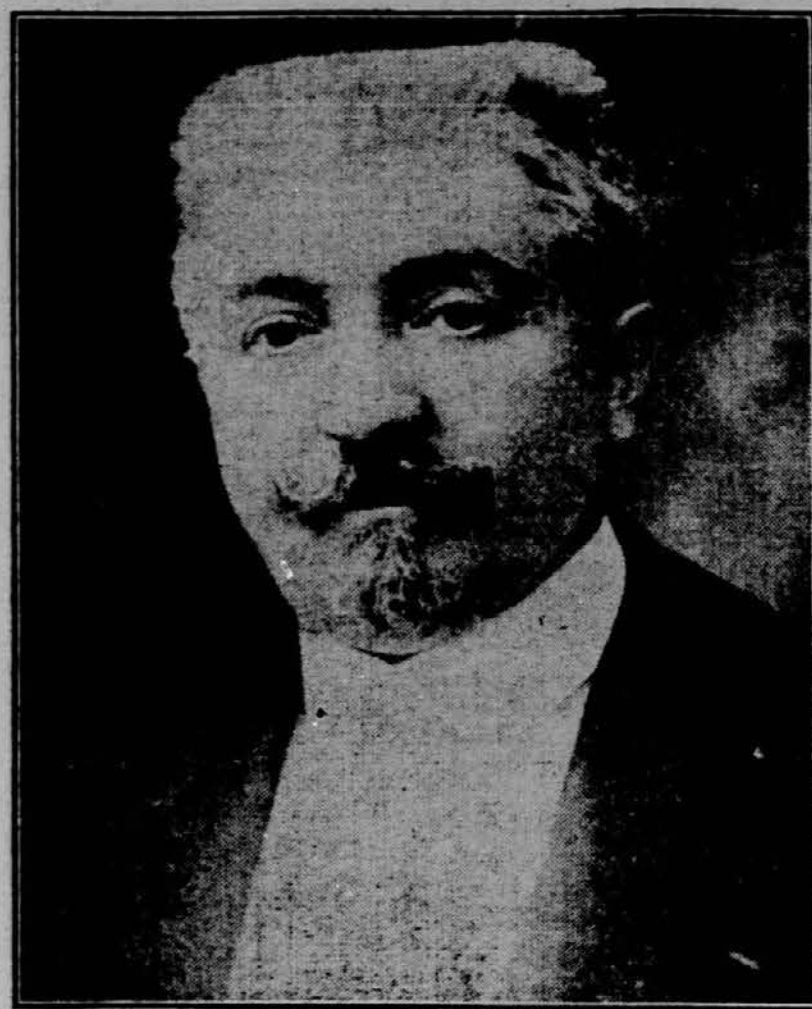
"Ali menite, da me ti ljudje ljubijo? Jaz mislim, da ne."

"In potem, ko bi me tudi oboževali, ali je mogoče, da bi dve ženski in eden moški, ki jim je znana skrivnost, — taka skrivnost, — ne govorili o njej?"

"Mogote se zdijo moje besede precej žaljive, ko govorim najprej o Vaši smrti in sumničim nato diskretnost Vaših sorodnikov."

"Toda prej ali slej umrjemo vsi, kaj ne? In potem je skoro gotovo, da izgine eden izmed naju pod ruho kakor drugi. Torej je treba zavarovati za vsak slučaj, tudi za ta."

"Kar se mene tiče, bom hranila Vaša pisma tudi svojih v skrivni-vašču svoje male miznice. Tam Vam

CENTRAL NEWS PHOTO SERVICE, NEW YORK.

HENRY JULIOT.

Francoski inženir, ki bo nadzoroval gradnjo amer. vodil. zrakoplovov.

Jih pokažem v židane predalč-ku, kako spazkajo drugo tik drugega, polna najine ljubezni, kakor dva zaljubljenca v grobu. "Vi mi boste ugovarjali: 'A če umrjete Vi prva, draga moja, potem pridejo ta pisma v roke Vašemu možu'."

"O, jaz se čisto nič ne bojim! Prvič, on ne pozna skrivnost mo-jega pohištva; drugič, jih pa tudi ne bo iskal. In ko bi jih tudi našel, po moji smrti se čisto nič ne bojim."

"Ali ste že kdaj pomislili na vsa ljubezenska pisma, ki so jim našli v predalih umrlih soprog? Jaz premišlujem že dolgo o tem in pod vplivom teh dolgih premišljevanj sem prišla do tega, da zahtevam svoja pisma od Vas."

"Vedite torej in zapomnite si, da ženska ne zažge, ne uniči, ne razgraja nikoli pisem, ki ji moški v njih razkriva svojo ljubezen. V njih je zakopano vse naše življenje, vse naše upanje, vse naše pričakovanje, vsi naši sni. Ti drobni papirčki, ki nosijo naša ime ter nas božajo z ljubeznivimi besedami, so nam relikvije in me ženske molimo rade v kapelcih, zlasti v takih, v katerih smo me same svetnice. Naša ljubezenska pisma — to so priznanja naše dražesti in mamljivosti, naš skriti ženski ponos, dragocenosti našega sreča. Ne, ne, nikoli nobena ženska ne uniči skrivnosti, razveseljuje jih arhivov svojega življenja."

"Toda me umrjemo kakor vsi drugi in potem — najdejo ta pisma za nami! Kdo jih najde? Soprog! In kaj napravi z njimi? — Nič. Zažge jih."

"O, mogote sem že razmišljala o tem, silno mnogo! Pomislite, da umirajo dan na dan ženske, ki so bile ljubljene, da padajo dan na dan sledovi, dokazi njihove krivde njihovim možem v roke in da ne izbruhne nikoli noben skandal, da ne pride nikoli do kakoga dvoboja."

"Pomislite, dragi prijatelj, kaj je človek, kaj je človeško srce. Mož se pač masčuje nad ženo, dokler živi; bje se s človekom, ki ga onečasti, ubija ga tudi, dokler je ona še živa, ker... da, zakaj? Jaz ne vem pravzaprav. Toda če najde pri njej po njeni smrti podobnih dokazov, jih sežge, ljudje ne zvedo nič, on stiska še naprej roko prijatelju svoje umrle žene in jo silno zadovoljen, da niso prišla ta pisma v tuje roke in da ima sladko zavest, da so uničena."

"O, koliko jih poznam med svojimi prijatelji, ki so morali sežgati take dokaze, ki se pa delajo, kakor da ne vedo ničesar, in ki bi se bili grozno masčevali, da so prišli temu na sled, dokler je ona že živeča. Toda ona je mrtva. Čast se je spremenila. Grob pomeni, da je zakonska nezvestoba zastarela."

"Torej lahko mirno hranim najina pisma, ki so v Vaših rokah nevarna za naju oba."

"Ali si upate trditi, da nimam prav?"

"Jaz Vas ljubim in poljubljam Vaše lase."

"Roza."

še, ki jih mi čisto nič ne poznamo, ki jih imamo za popolnoma drugačne, kakor so v resnici, ki ne moremo pronikniti nikoli njih prirojene in priproste zvižčnosti, njih mirne dvohčnosti, ter spomnil sem se Vigny-jevih verzov: "Do konca spremaj me to nestalno srce."

Varstvo proti lakoti.

Vsako leto izgube farmerji v tej deželi milijone dolarjev, ker so prisiljeni vreči svoje pridelke na trg ter se jih iznebiti za vsako ceno. V krvi črti cen ali kurvi za vse poljedelske pridelke je opaziti vsakoletno znižanje cen, ki se ga nazivlje "autumnal dip" — jesenski padelec. To je nizka cena katero se plača farmerjem v jeseni za njih bombaž in žito. Konsument nima od teh nizkih cen nikakega dobička, temveč edinole posredovalce, "middleman", domači in inozemski.

Farmer nima niti finančnih, niti fizičnih sredstev, da bi postavil svoj pridelkek na trg ter ga prodal po ceni in v presledkih. Le v redkih slučajih si more farmer nabaviti jeklene omare in spraviti vanje svoje žito. V nekaterih slučajih je dal farmer svoj bombaž stisniti ter ga odvedel nazaj na farmo, pričakuje boljše cen. V splošnem pa je izdal farmer svoj denar tekomo dobe rasti in sicer za življenje, orodje, semena in gnojila. On hoče dobiti nazaj svoj denar v najkrajšem času. Tudi če ima je-klene omare za žito ter dosti prostora, kje spraviti svoj bombaž, ne more dobiti od banke posojila za tako spravljeno blago. Večkrat je človek, ki da farmerju posojilo tekom rasti pridelka, oni, kateremu mora farmer prodati svoje blago. Kupece vzmame nato iz prodajne cene bombaža svoto, ki jo je bil posodil farmerju, z desetini odstotki obresti za tri mesece, kar znaša 40 odstotkov na leto. To ni seveda nič drugega kot odušenje najnižje vrste.

Potom kooperacije ali skupnega delovanja morejo postati farmerji svoji lastni razdeljevalci blaga, iz-vmemsi dobiček srednjih mož. Potem istega sistema pa tudi lahko obdržijo svoje pridelke, dokler ne pride za prodajo primeren čas.

Država Louisiana je zgradila velika skladišča, ki bodo lahko držala 500.000 zavojev bombaža. Farmerji, ki bodo spravili svoj pridelkek v ta skladišča, bodo dobili za blago skladiščna potrdila, katera se smatra slihim bančnim posojilom. Mi potrebujemo več takih skladišč in elevatorjev za žito, postavljenih od farmerjev samih po kooperativnem sistemu ali pa od držav samih.

Vlada bi morala izgotoviti natančen in obširen načrt za vložitev v skladišča in financiranje farmerskih pridelkov, vsled česar bi bila omogočena enakomerna razdelitev blaga na celi deželi in tudi izven nje.

Vlada Združenih držav pa bi morala eventualno iti še dalje kot pa le izdelati tozadevne načrte ter se vdeležiti pri njih izvršitvi. Zvezna vlada bi morala najbrž imeti v lastni posesti zadostno množino živil, ki bi poslovala kot

zaloge za čas med pomanjkanjem in izobilico.

Problemi ekonomske organizacije v bodočnosti niso oni preteklosti. Dolžnosti, ki bodo nastale za državo, gredo preko vseh naših izkušenj v preteklosti. Druge države so že pričele jemati na svoja ramena te nove obveznosti in Amerika ne more ostati za njimi.

Postavimo torej rezervo med nas in pomanjkanje.

Razmere v Avstriji.

"Die Zeit" piše:

General Hoefler, katerega je vlada imenovala za upravitelja življenjskih potrebščin v Avstriji, je izjavil urednikom dunajskih časopisov sledeče:

Avstrija je danes podobna trdnjavi, katera je obkoljena od sovražnika od vseh strani. Resnica je, da mi nimamo dovolj hrane, da bi se narod mogel preživeti do prihodnje zetje. Razumljivo je, da bo v maju najbolj primanjkovalo hrane. Žitne zaloge velikih trgovcev so prazne in sedaj se mora kupovati od malih kmetovalcev, kateri pa sami rabijo za prehrano. To nakupovanje pa se vsi jako počasi. Gotovo je, da bi dovoz iz Rumunije znatno olajšal življenjsko vprašanje, toda sedaj se ne more nič dovažati, ker je dololenj tek reke Donave še zmurnjen, radi tega je uvoz živil nemogoč. Da bi se pa uvažalo po suhem s pomočjo srbskih volov, je pa prepočasno in tudi teh ni veliko na razpolago, ker se jih ravno tako rabi za prehrano v Srbiji nastanjene armade. Upa se, da se z nemško vlado doseže sporazum glede rumunskega žita. Obe državi bodejo natanko pregledali domačo zalogo žita in zalogo žita v Rumuniji in potem se bo sorazmerno razdelilo med prebivalstvo na obe državi. Mnogokrat se govori, da ima Ogrska več živil na razpolago, dočim mora prebivalstvo v Cislitaniji stradati. To ni povsem resnično in Ogrska bo primorana oddati česar ima dosti.

Zopet dve bolniški ladji.

London, Anglija, 10. maja. — Odkar so angleški zrakoplovi poleteli nad Freiburg, so nemški podmorski čolni potopili zopet dve bolniški ladji.

Ruska komisija.

Washington, D. C., 10. maja. — Uradno se poroča, da bo ruska vlada poslala v kratkem svojo komisijo v Združene države.

Kdo bo v komisiji, se bo pozneje naznanilo.

Pismo

Johna Zupana iz Grove City, Pa.

Spoštovana tvrdka Fr. Sakser: Naznanim, da sem prejel \$1.50, za kar se vsem darovalcem pravi prisrčno in stoterno zahvaljujem. V imenu Jezusa in Marije vas s povzdignjenimi rokami prosim: pomoi. Nimamo kaj jesti, preživljamo se z regradam, prav nič drugega ne vživamo. Moka stane \$4 in je najslabše vrste: krompir tudi stane \$4.

Dragi rojaki, srčno in iskreno vas prosim, da se še nekoliko nasmilite revežev, da ne poginemo od gladi. Kar sem dozdaj prejel, je vse pošlo za rent, premog in obleko.

Dragi rojaki, vem, da vam zaradi velike draginje ne preostaja mnogo, toda hvala vam boun za vsak najmanjši dar. Vsak dan molimo za dobrotnike, da bi bili zdravi in srečni. Jokamo nad nesrečo, ki je zadela mene in mojo ženo.

S spoštovanjem John Zupan.

Kje je oče?

Splošna slabost

okamenela jetra, neprebavnost, zoprtje in zapeke na praviho bolnika jako slabotnega. Da popravite te ne-rednosti, preprečite njih nastoj in da ojačite ves vaš sistem, rabite

Severa's Balsam of Life

(SEVEROV ŽIVLJENSKI BALZAM)

IZVRSTNA TONIKA.

Cena 75 centov.

Oni, ki dvomijo, naj blagovoljo čitati naslednje pismo, katero smo pred kratkem prejeli:

"Želim se Vam zahvaliti za Severov Življenjski Balzam. Imela sem neprestane bolečine v žolcu, bila sem zelo slaba in tudi teka nisem imela. Co sem porabila eno steklenico Severovega Življenjskega Balzama, so izginile vse neurednosti. Prosim, objavite to v časopisu v korist vsem onim, ki imajo podobne bolečine."

Mrs. Fagat of Moquah, Wis.

Kupite Severova zdravila v vaši lekarni. Zahtevajte edinole Severova, da se tako izognete ponaredb. Ako ne morete dobiti Severovih zdravil v vašem kraju, tedaj pišite naravnost na

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

NEGUJTE SVOJE LASE

Uspešno zdravstveno zdravljenje brezplačno za stare in mlade
* OBEH SPOLOV *

Ali vam spadajo lasje? Ali vam lasje postajajo prehitro siv? Ali so vaši lasje suhi, razklani ali lupajo? Ali imate lusk, vse obli glava ali imate izpuščaje? Ali ste plešasti ali pa počenjate lase? Ako trpite od katere gori imenovane bolezni, prišite se takoj zdraviti, ker vsako odlašanje je lahko nevarno. Pišite takoj po našo ilustrirano knjigo.

"Resnica o laseh" (napisana po glasovitem evropskem specialistu) PROSTO ZDRAVLJENJE.

Mi vam bomo preprijali na naše lastne stroške, da zdravljenje "Calvacura" ustavi izpada.

VPRAŠANJE.

Ako kdo izmed Slovencev na deželi sprejema čez leto letovisčarje, naj nam naznanjajo podrobnosti. Javilo se je več tu živčih rojakov in rojakin, ki bi radi sli par mesecev na deželo, da se odpočijo po trudopolnem delu. Vsa pisma naslovite na:

Upravništvo Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (10-12-5)

PRIPOROČILO.

Rojakom po državi Pennsylvaniji naznanjamo, da jih bo obiskal naš zastopnik

FRANK MEH,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Glas Naroda".

Cenjenim rojakom ga toplo priporočamo in prosimo, da mu gre do na roke.

Upravništvo Glas Naroda.

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonijjskih posestev vseh velesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

STENSKO MAPO CELE EVROPE \$1.50

VELIKO STENSKO MAPO, NA ENI STRANI ZB-DINJENE DRŽAVE IN NA DRUGI PA CELE SVET. CENA \$1.50.

ZEMLJEVID PRIMORSKE, KRANJSKE IN DALMACIJE Z MEJO AVSTRO-OGRSKE Z ITALIJO. — CENA JE 15 CENTOV.

CENA SAMO 25 CENTOV.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

NOVO!

Naznanjam cenjenim rojakom širom Amerike, da imam sedaj v zalogi zopet tri nove prave Kranjske Columbia recorde (plošče).

E 3258 (Sem slovenska deklica

(Regiment po cesti gro 75c

E 3259 (Vsi so prihajali, njega ni b'lo 75c

(Divja rožica

E 3260 (Škrjanček poje žvrgoli 75c

(Slišala sem ptičko pet'

Cena vsem trem \$2.25 pošiljam po Expressu. Ako kdo želi da jih odpošljem z obratno pošto, naj priloži 15c. za poštino in jih odpošljem z prvo pošto.

To so v resnici nove prave kranjske plošče s finim petjem; pojo na obe strani.

Se priporoča Vaš rojak:

IVAN PAJK,

456 Chestnut St., Conemaugh, Pa.

V pasti

Francoski spisal Paul Bourget.

(Konec.)

"Kaj pa tvoja obljuba, da me ne boš nikoli izpraševal?" odgovoril mi je zelo resen. "Ti boš igral, kakor boš znal. Prosim te samo, da mi prilično v sredi igre rečeš: 'Dragi moj Bordin, tega tvojega prstana pa jaz še nisem videl', ter me poprosi, da naj ti pokažem ta rubin, ki ga dom mnel na mizini..."

In potegnil je iz žepa star prstan, okoli z zlatim obrobo, v sredi pa drag kamen nenavadne velikosti in čudovite prozornosti.

"Dobil sem ga od svoje stare matere", je dejal, ko sem ga ogledoval. "Dobra žena, prava Slovanka, je ob svojem času strastno ljubila drago kamenjaro. Jaz sem popodal ob časi suse skoro vse, kar smo podedovali iz njenih omaric za dragocenosti, najprej slike po pet tisoč frankov eno za drugo. Ta rubin pa sem si prihranil za najhujšo silo. Danes pa sem posebno vesel, da ga nisem še prodal. In vendar so mi zanj ponujali že štirideset tisoč zlatov. Ker smo pa že pri denarju", je nadaljeval, "prosim te, presteži, ali je tu notri deset tisoč frankov!"

In ponudil mi je svojo demarš. Jaz sem mu moral priznati, da je toliko denarja res notri.

"To je najbolj delikatna točka, pri kateri se tudi ti vdeležiš mojega poskusa. Teh deset tisoč frankov tebe, da neseš ti Darsyju še danes popoldne. — On je doma, to vem. — Porečeš mu, da imaš nalog od Rencéjevega očeta, da se mu takoj izroči sinova menica za deset tisoč frankov."

"Jaz tega ne razumem", odgovoril sem po kratkem premisleku, pa radovednost je prevladala moj odpor, da bi se tudi zlagal, četudi le M. Darsyju. Par ker sem obljubil, naročilo tudi izvršim.

Oderuh je pri svojem rokodelstvu vajen enakih poravnjav. Da je bila ta poravnava tako hitra, to se mi je zdelo, da ga ni iznenadilo. Toda če bi bil imel tega še kak pomislek, opustil bi ga bil, ko mi je izročiljo zadolžnico rekel:

"Zatrdite gospodu M.", imenoval mi je Rencéjevega očeta, "da sem jaz samo zato njegovega sinu posodil ta denar, da ga obvarujem pred gotovimi kremljaji. In pripravljen sem bil mu dovoliti obroke, kakršne bi hotel. Jaz mu dam predjem, če hoče, še enkrat, in sicer kolikor hoče."

Tako je govoril lahkotno živčito se kazal prizanesljivega ne spametni mladini. Toda grda njegova hinavščina me je prevzela, tako grozo, da sem res iskreno želel, da se mojemu prijatelju posreči njegova "resna sala".

Zato sem brez najmanjšega o mahovanja sedel pri mizi in igrajo whist nekaj ur pozneje omenili prstana, kakor je bilo dogovorjeno. In vse je slo tako po sekirah kakor je slikar napovedal. Našla sva Darsyja v klubu, dobila še četrtega in vsedli smo se k dogovoru jeni mizi.

"To je rodbinski biser", odgovoril je Bordin na moje vprašanje in se smejal. "Ta prstan imam samo, kadar igram za srečo. Preočiten je, da bi ga nosil na sprejodu. Toda nikar se ne preveč raznemaj zanj, ker kamen je — ponarejen."

"Ponarejen?" skoro nehoti je vzkliknil Darsy: "s takim okvirjem, to ni mogoče!"

Tudi sedaj nisem zopet razumel, kak načrt ima moj prijatelj. Zakaj sedaj tako malo ceni prstan, o katerem mi je sam povedal, kako dragocen da je? Vendar pa je popolno dosegel svoj namen, ako je hotel s tem prstanom, ki ga je bil v roki, jaz pa kakor da bi prežljal ta njegov pogled, v katerem se je odsevala skušnjava, da izvrši to tatvino.

"Da, ponarejen", ponovi prijatelj popolno mirno kakor dovrsen komedijant. "Docela ponarejen!"

Snel je prstan z mizine in ga je dal meni. Jaz sem ga dal Darsyju in opazil sem, da so njegove oči zopet dobile oni pohlepni izraz iz prejšnjega večera, ko je gledal, kako se je nanekrat razsula Boyardu vsa sreča pri igri.

"Ponarejenih kamnov", je dejal, "kaj je ta rubin, navadno ne opremljejo s tako dragoceno okvirjem..."

"Teh misli je bil vedno tudi moj oče", odgovoril Bordin, "da so ga namreč dali v popravilo nepoštenemu zlatarju, ki je vdelal v okvir ponarejen rubin, pravega

pa ohranil zase. Poglejte, saj to delo ni francosko. Zato je bil zelo izmenaden po smrti moje matere, ko smo med izrednimi dragocenostmi našli tudi rubin s takim okvirom... Oporoka je bila tako jasna, da nismo mogli o tem dvomiti."

"Res", dejal je Darsy, ko si je ogledal prstan od blizu in od vseh strani, "to je delo zelo spretnega umetnika", ter je dal prstan nazaj.

Igra se je nadaljevala. Toda oderuh je bil sila raztresen in to je kazalo, kako živo je zamišljen v neko stvar. Gledal pa je ves čas skrivaj na prstan in vedel sem takoj, na kaj tako misli; Bordin pa se je dela, kakor da bi tega ne bil nič opazil. Jaz, ki sem vedel za njegove namene, opazil sem, da je tako ravnal s prstanom, kakor lovec skrajncev z ogledalom. Svoje roke je pregibal na vse strani, ki je mešal karte, tako da se je rubin videl sedaj od ene, sedaj od druge strani ter bliskal se je tako vabljivo, kakor da bi se zavedal, da ga porabi za maševanje. Ko smo vstali od igre je strup že deloval. Darsy je stopil k slikarju v neki zadregi, ki se mi je pokazala čez kakih deset minut, kolikor časa sta se sama razgovarjala.

"Se že lovi", dejal mi je moj prijatelj in se glasno zakrohotal, ko je Darsy odšel. "Kaže se, da d'Estournel ni lagal. Uspeh je gotov. Darsy me je namreč poprosil, če bi mu hotel za štirindvajset ur zapustiti moj prstan, on bi si želel prerasiti okvir."

"In ti si mu ga dal?" Torej je res, da je rubin ponarejen? "Kamen je pravi; saj sem ti že povedal, da so mi ponujali zanj štirideset tisoč frankov."

"Že vem, kaj bo! On ga nese zlatarju, kjer zve za njegovo vrednost; jutri pa pride in ti pove, da ga je izgubil, prepričan da se ne boš kdove kako jezil za kamen, o katerem misliš, da je ponarejen. Ti pa mu zagroziš, da ga daš zapreti in porabiš ta njegov strah, da mu izsilíš še drugo menico, ki mu jo je René podpisal. Tako dobi Darsy deset tisoč frankov, katere je v resnici posodil — za obresti se pa obriše. In kakor sodijo pravniki, bi bilo to pravično."

"Na debelo si sklepal", odgovoril mi Bordin ironično, za kar se pa nisem dosti zmedil, ker me je ta uganjka res preveč zanimala.

"Ti dovoliš, da ti ne odgovorim", je nadaljeval, "saj sva se tako dogovorila. Samo prosim te, da pridesi jutri točno ob pol petih v klub. Darsy bo že tam; jaz pa pridem ob petih. Te pol ure on porabi, da tebe izpraša, kaj sodiš o meni. Poveš mu, od kake rodovine da sem, kdo so ti Gorki, če mu to slučajno še ni znano. Vpraša te gotovo, če sem bogat. Priporočim ti, da sem bil zelo bogat, da pa živim zelo zapravljivo in da me izganja veliko velja. Sploh vse tako uredi ter ga potrdi v misli, da sem v zadregi..."

Seveda sem prišel na sestanek Darsy je bil v resnici že tam. Čim dil sem se, da je moj prijatelj ta ko točno uganil vsa vprašanja, ki mi jih je postavil odurh; videlo se mu je, da silno hlepi kupiti rubin, o katerem je vedel, da je pravi, ter mislil, da ga ima njegov lastnik za ponarejenega. Velikanski dobiček ga je tako prevzel, da je nestrpno pričakoval slikarja.

"Ali je gotovo, da prde danes vaš prijatelj?" je dejal in neprestano gledal na uro.

"Gotovo, saj bova skupaj večerjati."

"Jaz mu moram dati nazaj rubin, ki mi ga je zaupal."

Pogledal me je in izvlekel iz žepa prstan. Skrbno zavil in ga je tehtal v roki. Jaz pa kakor da bi prežljal ta njegov pogled, v katerem se je odsevala skušnjava, da izvrši to tatvino.

"To je nekaj čudnega, tak lep kamen, pa ponarejen... In ta okvir! Reči moram, kar em dejal večeraj: To je res nekaj posebnega..."

Zdi se, da je moral biti ta Gorka zelo bogata, da se je kratkočasila s takimi malovrednimi igračkami... Poznam M. Bordin kot slikarja, a ne poznam ga kot milijonarja..."

"To tudi res ni", odgovorim in nadaljujem s svojo ulogo. Priporočim ti, da se mu tako ravnaš, kakor si misliš, da je pravi, in da mu prstana ne daš nazaj."

"Ker tako zelo hrepenite po tem prstanu, gospod, da bi ga plačali naravnost nesmiselno"

— Nato pa sem opazil najbolj čudovitega simulanta pred seboj. Kakor da bi se boril v sreču pa nenkrat izsilil iz sebe besede:

"Ker tako zelo hrepenite po tem prstanu, gospod, da bi ga plačali naravnost nesmiselno"

bi bil tako izvrstno igral svojo ulogo.

"Ah, vi ste mi prinesli nazaj moj prstan, gospod", dejal mi je nenadoma. "Prav žal mi je, da sem ga vam posodil. Brez njega sem bil in zato sem imel smolo..."

Ali ni to čudno, dragi moj?" pristavil je, obrnivši se do mene. "Po kosilu sem šel poslušat godbo v Monte Carlo. Treba samo odpreti oči tujak in takoj se prepričamo, da se tu ne sme igrati. Kdo pa je plačal vse to zapravljivo razkošje, stavbe, terase, cvetne nasade? Kdo? Oni, ki izgubljajo pri zeleni mizi... He, moj dragi, enega si lahko takoj ogledaš... Igral sem in izgubil. Ne povprašuj me, koliko... Da, zelo nezadovoljen sem sam s seboj."

Tako tožal se je k ognju in si nataknil vrnjeni prstan na mizino. In s hrbtom proti ognju roke v žepih za seboj v fraku zašel si je greti svoje podplate, vzdigajoč zdi eno, zdaj drugo nogo, ter se ni prav nič brigal ne za Darsyja, ne za mene. Namesto da bi odšel, kar bi bilo čisto naravno ob taki nezasnosni, je oderuh vendar ostal in se ni ganil. Na usta mu so mu trepetale besede, katerih pa ni upal spregovoriti. Prižgal si je cigaro, da si da vsaj neko podobo, prav kakor je oni večer napravil v sosedni sobi moji mladi prijatelj René, njegova žrtva, in prav kakor René mu tudi ta potegne na stran in polglasno spregovori:

"M. Bordin je videti zelo slabe volje: morda vam bo znano, če potrebuje kaj malega kot predjem, jaz imam sedaj toliko, da bi mu preložil. Slučajno sem dobil nekaj pri igri... Jaz res občudujem njegove slikarije, prav zelo... In res bi bil prav vesel... Pa na nekaj sem se domislil. Jaz zbiram stare prstane. Tudi njegovega mu rade volje odkupim."

"Kje smo", si mislim, "in kam zledja drvim?"

In glasno mu rečem: "Zakaj pa njegova samega ne vprašate, gospod?"

Bordin pa je v tem obrnil glavo, kakor da bi si želel, da se razgovarjava o njem.

"Gospod Darsy mi je pravi o tvojem prstanu; rad bi ga imel za svojo zbirko; želel bi vedeti, če si ti voljan, da ga mu prepustiš."

"Da bi prodal svoj prstan?" Torej vzklikne slikar, dvignil roko in ogleduje rubin. In na svojem obrazu je kazal začudenje, kakor se opazi pri človeku brez denarja, ki zagleda nenadoma priliko, da bo zopet lahko prišel živeti, česar ni več upal. Svetlikal je z obrvi, ustnice so mu trepetale kakor zapravljive pred novim zakladom. Oj, čudovit komedijant! Zmajal je z rameni, bridko se načelnil, kakor tak, ki obupa nad stvarjo, ki je zanj nedosegljiva. Obrne se k Darsyju in reče:

"Saj vendar veste tako dobro, kakor jaz, da ta prstan nima nobene vrednosti, ker je kamen ponarejen... Vem, da ima dragoceno okvir. Vendar, kar bi mi vi mogli dati, bi bilo le malenkostno v primeri na spomin, ki ga ima ta steklovina zame."

"Jaz zbiram take stvari", odgovoril oderuh čisto mirno.

Ta drugi komedijant, toda bolj nevaren, se je delal smehljaj, kakor bi bil res amateur v teh stvarih, pa je le hotel napraviti zločin, in to vedoma in namenoma.

"Ta prstan s ponarejenim kamnom", je nadaljeval, "ima zame samo zaradi sloga prav tako ceno kakor za vas, morda še nekoliko večjo. Vi imate še druge rodbinske dragocenosti, ta okvir pa je morda edin v svoji vrsti... Kaj bi rekli, ako bi vam zanj ponudil, in njegov glas se mu je nekako vstavljal, "štiri tisoč frankov!"

"Štiri tisoč frankov?" ponovi Bordin, kakor prestrašen vslede visoke svote. In zopet je pogledal prstan, zmajal z glavo ter rekel: "To vendar ne gre! To je več nego desetkrat toliko, kakor je vredno... Toda kaj mi je pomagano s štiri tisoč franki? — Vendar pa mi ta prstan ni samo drag spomin, prstan mi je tudi skrivnostni zaklad za vabo..."

"Torej pet tisoč!" reče Darsy. "Pet tisoč..." reče za njim zopet slikar, ponavljajoč svojo zvižgavost in ogledujoč svoj prstan. Znova se mu obraz nagubilo, ustne se mu tresejo in pest se mu stiska.

Tedaj pa sem opazil najbolj čudovitega simulanta pred seboj. Kakor da bi se boril v sreču pa nenkrat izsilil iz sebe besede:

ceno, sem pripravljen in ga vam prodam. — Dobiti moram deset tisoč frankov ali pa nič... Če mi jih daste, je ta ponarejen rubin vaš... Sicer mi je neizmerno veliko na njem, vendar, če mi toliko daste, se vsaj nekoliko izplača."

In snel je prstan z mizine, ki je stavil to ponudbo, in sicer tako, kakor da bi mu bilo težko, zato je tudi obrnil proč oči, ko mu ga je ponudil.

Darsyju je obraz kar trepetal, tako je bil razburjen. Brez daljših besedi seže v žep po svojo demarš, potegne iz nje šop bankovcev, brez dvoma one, ki sem mu jih prejšnji večer izročil, da sem dobil vrnjeno zadolžnico za svojega mladega prijatelja.

Darsy je ponudil šop bankovcev Bordinu in ta mu je izročil prstan.

Nato pa me vnuh komtese Gorka, kakor bi ga bilo sram take nečastne kupčije, prime za roko ter me potegne kakor norec od zelene mize, kakor bi se bal, da se znaščeje nad njim.

"Železo je treba kovati, dokler je vroče", mi reče. "Sedaj je pol šestih ura; ob šestih smo v Monte Carlo. Še pred večerjo dobim vse, kar sem izgubil. Ali staviš?"

Komaj sva bila izven kluba, zakrohotal se je kakor prejšnji večer in ponavljal:

"Kar je, je! Kar je, to je!" In slovesno je dostavil: "Pravico prepustimo Bogu!"

"Torej, ali sedaj se razumeš?"

In pri tem opominem iz žepa prstan popolnoma enak onemu, ki ga je ravno pred mojim očmi izročil Darsyju za cel šop bankovcev. Potem pa reče:

"To je isti prstan, samo v tem je pravi rubin. Moja pokojna stara mati je strastno ljubila dragocenosti, kakor sem ti že omenil. Nikoli se ni ločila od njih, tudi na potovanju ne. Njen soprog je bil skopuh, to na Poljskem sicer ni navadno, vendar je bil. Zato ji je dal napraviti raznih dijamantov, safirov in rubinov po dvoje in vselej, kadar sta šla na pot, silil jo je, da je vzela ona. Seveda ne vodoč, ponarejene kamene s seboj. To je on storil, ker se je bal, da bi ji kdo pravih kje na potu ne ukradel..."

Tako sem prišel jaz v posest teh dveh prstanov. Ako ga znotraj pogledaš, vidiš, da ima ta majhen križec vrezan; v tem se razločita. Večrjaj sem imel na roki pravi prstan in dal sem ga Darsyju, rekoč, da je ponarejen. Poštenjak, on je seveda tekel naravnost k zlatarju, da preskusi kamen. Zlatar mu je zagotovil, da je pravi. Darsy je mislil, da sem jaz bedak. Ta sem mu nogo nastavljal. On je mislil, da sem jaz sin take rodbine, ki nikdar ne pregleda računa, ki ga treba plačati. Še manj pa da preskusi dragocen kamen..."

On se sedaj raduje, norec! V svoji kratkovidnosti je bil prepričan, da sem mu jaz prodal prstan, ne da bi se poučil pri strokovnjaku, ali je kamen pravi ali ne, za deset tisoč frankov... Pričakujem ga za jutri. Toda priznati mi moram, da sem dobro delal. Seveda si ne prisvajam, da sem si sam tega domislil, ker, kakor ti znamo, sem to bral v spominih, katere sem ti že omenjal. Šlo se je samo za način."

"Torej je bil rubin, ki si mu ga prodal, ponarejen?" vzkliknil sem naravnost očaran vsled tega razodetja.

"Ponarejen, da, popolnoma, kakor mi je bilo čast to tudi povedati Darsyju. Tebe pokličem za pričo, da mu nisem lagal, rekoč: Ta ponarejen rubin je vaš! Ali so to prav moje besede, da, ali ne?"

"Da, ti si torej le na vidoz grel svoje roke ob ognju, medtem pa si snel pravi prstan in ga nadomestil s ponarejenim, on pa je mislil, da je kupil prstan s pravi rubinom."

"In da me je osleparil. — Do kakega sklepa si torej prišel?"

"Do tega, da ne morem prenesti mirno, ker sem se vdeleževal, kakor si sam rekel, 'resne šale', toda to je vse kaj več."

"Ti si mi dal besedo, da mi ne boš dajal moralnih naukov", prekinje me Bordin in se še vedno smeja. "Vedel sem, da sneš besedo. Toda jaz sem hotel le na led speljati sleparja. In to sem tudi dosegel. Čisto vse eno pa mi je, ako si ta negodnik René izposoje denar sto od sto. Torej ti je prosto, da utvariš položaj, kakršni je bil poprej. Ti imaš menico mladega morca v žepu; pojdi v klub, povej gospodu Darsyju prav jano, to ti dovolim, kako sam ravnam, da dobim denar na-

zaj. Vrni jih naši 'žrtvi' in prinese mi moj ponarejen rubin..."

"Jaz tudi res grem", sem odgovoril in šel v resnici v smeri proti klubu. Toda vstavlil sem se in se hitro vrnil. Zagledal sem Bordin, ki me je opazoval in se še vedno smejal.

"Ne, tega ne morem storiti. Morda imaš pa le ti prav. Ta lovaj je hotel tebe okraati, kakor je osleparil Reneja. Dobil je, kar je pošteno zaslužil."

"In da ti popolnoma razpršim tvoje pomisleke, zagotovim ti, da tudi njemu samemu dam nauk, kakoršnega zasluži", reče Bordin. "Jutri ob isti uri gledi, da si zopet v klubu. Verjamim, da bo kanala manj zmagoslaven, ako mu tuintam posteni ljudje dokažejo, da vedo tudi porabiti isto orožje kakor on."

Priznati vam moram, da sem kljub svojem pomirjenju bil v veliki zadregi, ko sem vstopil v svojo prijateljev drugi dan v sobo, kjer se je prejšnji večer od igral ta prizor, zagledal Darsyja. Ki je čakal pri vratih. Sleparju se je brala z obraza neka drznost, ki se je takoj pokazala tudi v njegovih besedah.

"Čakal sem na vaju, gospode moja", nama je dejal ter se pridružil z neko nesramno brezobraznostjo. "Vi ste dobili savo, kaj ne da?"

"Kakšno stavo?" vpraša slikar in to izrazom čudečega se otroka. Želel bi, da ste ga videli ter slišali, kakor je poudarjal besede.

"Kakšna stava — ne glede vašega prstana!" ponovi oderuh in srd mu je rastel. "Ne nadejte se komedije, gospod, sicer bi mi šil..."

"Kaj bi mislili, gospod?" reče slikar Bordin. "Vi ste kupili za petirano ceno ponarejeni rubin, o katerem sem vam pred pričami izjavil, da je ponarejen."

Imenoval je mene in četrtega soigralca pri whistu.

"Ali ste mi morda kar na slepo plačali deset tisoč frankov za rubin, ki je vreden štirideset tisoč frankov?" Sploh pa, gospod, kdo pa ste vi?" In tedaj mu je z zaničevanjem v oseh in z žalovanjem v besedah rekel: "Ako se kdo peča s tako trgovino, kakor vi, in posoja neizkušenim mladim, ki so v stiski, kakor René, deset tisoč frankov, pa iztisne od njega podpis na menici za dvajset tisoč mora biti le vesel, da je le od časa do časa prisiljen povrniti stvar, in sicer prisiljen na kolikor mogoče lep način..."

Ako pa mislite, da ste opravičili tožiti se v tej zadevi, vzeli homo kot sodnike člane klubovega odbora, ker se je vse ključno izvršilo. Ali vi tega nečeta? Tedaj pa opustite take nevedne kupčije in bodite veseli, da ste dobili deset tisoč frankov, ki ste jih res posodili gospodu M., in imate poleg tega še ta prstan za obresti. Jaz ga vam pustim — za vašo zbirko. Dobili ste s tem gotovo svojih sedem od sto, ker zagotavljam vas, ta okvir je res nekaj redkega."

Ali ste kdaj v svojem življenju ubili kakega modrasa s svojo paličico? Njegova nevarna stlačena roka ne kaže bolj izrazito obnelegosti srda, kakor ga je kazal elegantni Darsy na svojem božjano skrivljenem obrazu, ko mu je slikar kakor rabelj govoril. Res, kakor rabelj je stal pred njim in Darsy se ni mogel vzdržati pred njim. Hipoma je izginil iz sobe.

Nato mi je Bordin rekel z zadostjenjem, ki mu je sevalo iz oči: "Nič ni odgovoril. Ti si ga videl. Nikar mi torej več ne reci, da sem imel morda prav, narveč kar naravnost reci, da sem imel prav."

"Da, ti si imel prav", sem mu pritrdil. "Ali so imeli prav La Fontaine, slikar in gledališčni igralec — ali ima prav general Turenne, ki je ostal mož-beseda tudi nasproti tatu..."

"To so tatovi", dejal je "jaz sem pa Turenne... Tu je dovolj snovi še za daljše razgovore, kar je ta dogodek, ki sem ga pripovedoval pri omizju gospe M. Oderuh jo je skupil!"

POZOR, ROJAKI!

Na prodaj je 80 akrov obsega-joča farma blizu Naylor, Mo. 32 akrov je namno iziščenih, ostalo gozd ter vse z žico ograjeno. Na farmi je hiša s tremi sobami, vodnjak in hlev ter je oddaljena le 3 milje od železniške postaje in 10 minut do šole. Proda se po zlati ceni in tudi na izplačila. Natančneje pojasnila daje lastnik: Frank Zvonat, 5323 Reber Pl., St. Louis, Mo. (10-14-5)

Žena mu je ozdravela.

Vsak moški, ki ima ženo ali ljubico, vsaka ženska, ki hoče biti zdrava in čvrsta, se bo zanimala za to pismo, ki ga prejel H. H. Von Schlick med tisoč in tisoč drugih, katerim je Bolgarski Krvič čaj pomagal.

Draga Marvel Products družba! — Moja žena je bila fizično uničena. Bila je neozdravljivo zaprta, dokler ni prišla jemati vašega čaja. Preje je rabila vsakovrstna zdravila, toda brez uspeha. Zdaj je zadovoljna popolno zdrava in lahko vzgaja naju otroke in upravlja vse v hiši. Tu je zopet en dolar za eno skatljivo čaja. Vaš udani Emreoh Kavacanski, R. F. D. No. 1, Box 842, Dillonville, Ohio. Ali imate skatljivo čaja znamenitega čaja doma? Naročite si za 50 dimes.

Nikar ne žrtvujte svojega zdravja z ponarejenimi. Vedno vzemite original z podpisom H. H. Von Schlicka na zavitu. Za sedem mesecev zadostuje le \$1.00 s poštnino vred. Pošljite gotov denar, znanke ali money order, ali pa naročite na C. O. D. Priprejen in jamečen le pri:

Marvel Products Company
9 Marvel Bldg. PITTSBURGH, PA.
Opomba. Ako hočete, da zavitek priporočimo, potem pošljite še 10c.

Ugodna prilika.

OGLEJTE SI FARME
V ST. HELENA, N. C.

St. Helena, N. C., leži v bližini velikega mesta Wilmington, N. C., in tu imamo še čez sto iziščenih in razoranih farm. Zemlja je izbrana najboljša in razdeljena v farme po 10 in tudi več akrov. Tukaj rodi vse, in sicer 8 mesecev v letu. Podnebje je zdravo in prijetno, ker nikdar ni prevroče in ne premraz. Dobra pitna voda.

Od že preje označenih farm so prodane št. 9, 11, 12, 19 in 44. Tu zdolaj opišemo zopet par farm, ki še niso prodane.

Farma št. 16. — Izvrstna mala farma, obsega 10 akrov fine zemlje. Lepo barvana prikupljiva hiša. Mala šupa. Na prijaznem kraju ob glavni cesti, poleg postaje. Vsa zemlja je iziščena in v kakih osem akrov je izoranih, en del zasejan in to zemljo se vsakemu lahko priporoči. Cena \$1150, plača se \$287.50 takoj in po \$172.50 na leto v petih letih.

Farma št. 19. — Ta farma obsega 10 akrov, ima prostorno hišo s štirimi sobami, prijazno pobarvano. Mala šupa, studenec in mali vinograd. Leži ob glavni cesti, blizu postaje, cerkve in šole. 7 1/2 akrov fino obdelanih in ostalo je dobra zemlja, katero se lahko se izorje, če potrebno. Na to farmo se lahko takoj naselite. Lepa prilika priti do dobre farme. Cena \$1150, plača se \$287.50 takoj in \$172.50 vsako leto v petih letih.

Farma št. 21. — Deset akrov fine zemlje brez poslopij. Kupce lahko rabi sosednje poslopje, dokler si ne zgradi svoje lastne hiše. Vse material za zgradbo poseni. Leži na severno stran železnice okrog 3/4 milje od postaje, cerkve in ljudske šole. Vsa zemlja je iziščena in polovico izorane. Ostalo se takoj lahko izorje. Cena \$500, plača se \$125 takoj in po \$75 na leto v petih letih.

Farma št. 276. — Ta farma obsega 11 akrov prav ob progi Atlantic Coast Line železnice in je blizu postaje. Vsa zemlja je iziščena lesa. Sedanja cena je \$700, toda nadaljuje se z delom in pridelu se bo še stroške za razne pravice. Pogoji: eno četrtino naprej in ostanek v letnih obrokih v petih letih.

Enakih farm je na izbero in tu imamo mnogo zemlje za pašnike, katero zemljo naseljeniki lahko rabijo, dokler ni prirejena za razprodajo.

Vsa zemljišča so last Mr. Hugh MacRae & Co. in na zemljiščih je Mr. L. N. Johnston superintendent, kateri daje naseljenecem nasvete in jim je v pomoč.

Družba nima kričavih agentov in zato tudi ne kliče spekulativno, za katere ni prostora v tem kraju. Namen družbe je, da se vsak sam prepriča in potem šele kupi. Družba noče spekulativno, ampak le pridne naseljenice, ki si hočejo z delom vstanoviti svoj dom in ne pa z mčetarjari. Take potrebuje mo, pa nobenih drugih, ker za zadnje pri nas ni prostora.

Vsak prvi in tretji terek v mesecu je znižana cena za vožnjo iz Washingtona, D. C., do St. Helena, N. C., in stane le \$11.10 za sem in tja. V slučaju, da se odločite za obisk na farme in želite kaka nadaljna pojasnila, nam pišite in mi vam bomo dragevolje pojasnili, kar boste želeli.

North American Farms Assn. (Inc.)
17 Battery Pl., New York, N. Y.

NAŠI ZASTOPNIKI,

kateri so pooblašteni pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Naročnina za "Glas Naroda" je: za celo leto \$3.50, za pol leta \$2.00 in za četrto leta pa \$1.00. Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jh rojakom priporočamo.

SLOVENSKO

podd. društvo

sveto Barbaro

ZA KADINJEN DRŽAVE SEVERNE AMERIKE

Sedeš: FOREST CITY, PA.

Incorporirano dne 31. januarja 1903 v državi Pensilvaniji.

GLAVNI URAĐNIKI:

Vrednik: F. S. TAUCHER, 874 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.
Podprednik: JAKOB DOLENO, box 181, Broughton, Pa.
Tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, box 647, Forest City, Pa.
Skladnik: AVGUST GOSTIŠA, box 810, Forest City, Pa.
Stagajnik: JOSIP MARINČIČ, 5805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomočnik blagajnik: ANT. ROCHEVAR, RFD. No. 2, box 1114, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Vrednik nadz. odbora: JOSIP PETERNEL, box 96, Willock, Pa.
1. nadzornik: JERNEJ HAFNER, box 65, Burdine, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROBELJ, 885 E. 18th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Vrednik porot. odbora: MARTIN OBREŽAN, box 72, N. Mineral, Kans.
porotnik: FRANK TEROPČIČ, R. F. D. No. 2, box 146, Fort Smith, Ark.
porotnik: JOSIP GOLOB, 1016 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 642 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Uradno glasilce: "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Osnova društva, osnove njih uradniki so naprošeni poljiti vse da
se direktno na glavna tajnika in nikakor drugega. Denar naj se pa pe
dija edino potom poštnih, ekspresnih ali bančnih denarnih nakaznic, nika
kor pa ne potom privatnih čekov, na naslov: Frank Pavlovčič, Farmers
& Miners National Bank, Forest City, Pa.
V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika
neke pomankljivosti, naj to nemudoma namenjajo uradu glav. tajnika, da
se samore napako popravi.

FINANČNO POROČILO ZA MESEC APRIL 1917.

Številka	Dohodki	Izdatki	Številka	Dohodki	Izdatki
1.	312.43	161.00	51.	16.53	
2.	41.88	66.00	52.	10.29	
3.	259.87	219.00	53.	195.74	123.00
4.	64.98	51.00	54.	69.29	46.00
5.	21.27		55.	143.47	82.00
6.	176.47	96.00	56.	37.46	
7.	118.73	315.00	57.	52.92	
8.	169.50		58.	108.03	10.00
9.	55.55	8.00	59.	42.22	64.00
10.	79.19	60.00	60.	49.32	
11.	79.22	80.00	63.	20.05	
13.	109.52	42.00	64.	68.69	
14.	44.78	61.00	65.	140.27	78.00
15.	40.64	60.50	66.	32.82	
16.	165.39	183.00	67.	84.15	45.00
17.	368.43	345.00	68.	191.96	172.00
18.	48.60	16.00	69.	110.01	91.00
19.	148.54	23.00	70.	64.04	38.50
20.	89.49	53.00	71.	110.73	
21.	140.93	100.00	72.	58.35	
22.	56.26	54.00	73.	12.73	
23.	90.97	41.00	74.	20.57	
24.	39.47	21.00	75.	14.73	
25.	56.80	296.00	76.	67.38	
26.	344.59	55.00	77.	65.65	19.00
27.	108.53	106.70	78.	42.49	
28.	77.63		79.		48.00
29.	140.67	540.00	81.	59.91	62.00
30.	176.31	80.50	82.	50.07	18.00
31.	151.34	715.00	83.	28.48	18.00
32.	105.44	19.00	84.	24.70	26.00
33.	128.11	89.00	85.	31.54	22.00
34.	62.12		86.	96.78	1.75
35.	100.07	254.00	87.	52.41	15.00
36.	21.17		88.	26.69	
37.	107.10	87.00	89.	33.15	35.00
39.	78.65	46.00	90.	52.14	109.00
41.	177.53	118.00	91.	54.01	5.00
42.	63.15		92.	77.23	87.00
43.	93.79		93.	43.55	
44.	235.15	282.50	94.	33.90	6.00
46.	59.10	278.00	95.	40.26	
47.	90.33	28.00	96.	43.84	
48.	40.16	58.00	97.	32.45	
49.	57.00	38.00			
50.	81.01				
				7888.86	6457.85

Listnica uredništva.

I. K., La Salle, Ill. — Vaš dopis je preveč ošehen, zato ga ne moremo priobčiti. Poravnajte prepričano; rojakov to ne zanima. Poročajte kaj drugega. — Isto velja o dopisniku J. J. iz La Salle, Ill.

Rada bi izvedela za naslov ANTONIJE LADIČ, omožene Kreševič. Doma je iz Račič pri Podgradu na Primorskem. Prosim jo, da se mi javi, ker slišala sem žalostno vest in bi rada izvedela vse podrobnosti o njej. Mrs. Mary Ladič, omožena Kreševič, Box 251, Bellefonte, Pa. (12-15-5)

POTREBUJE SE

gozdarja za Charcoal Iron Co. of America v državi Michigan. Za pojasnila obrnite se na: Matth. Kerne, P. O. Box 3, McMillan, Mich. (7-12-5)

Iščem svojega brata ANTONA JUHANT, doma iz vasi Gore št. 18 pri Komendu na Gorenjskem. Prosim ga, da se mi oglasi; Frank Juhant, c/o Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (10-12-5)

Rad bi izvedel za naslov svojega prijatelja JOSIPA POTEPAN, podomače Goršec iz Male Bukovce na Notranjskem. Če kdo ve, prosim, da mi naznani, ali naj se pa sam oglasi. — John Zlosel, Box 58, Pickens, W. Va. (12-15-5)

Rad bi izvedel za naslov rojaka FRANKA KURET. Doma je iz Merš pri Divači na Krasu. Ne dolgo nazaj se je nahajal nekje v Potter Co., Pa. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegovo bivališče, da ga mi javi, ali naj se pa sam oglasi. — Mike Lenarčič, 206 — 57. St., Pittsburgh, Pa. (12-15-5)

NAZNANILO.

Nasim rojakom v Thomasu, W. Va., in v Dodsonu, Md., ki so prosili, da bi prišel k njim slovenski duhovnik, pri katerem bi opravili svojo velikonočno dolžnost, sporočam, da pridem v Thomas, W. Va., dne 16. maja, kjer ostanem tri dni. Odondot se podam dne 19. maja v Dodson, Md., kjer ostanem nekaj dni, da lahko vsi opravite svojo kršćansko dolžnost.

P. Benigen Snoj, J. F. M. (10-12-5)

FRANK A. SCOTT
iz Clevelanda; načelnik municipskega odbora.

Smodnik.

Od dobrih razstreliv moramo zahtevati, da ob najmanjši teži in prostornini razvijajo čim največ plinov s čim največjo napetostjo, nadalje se morajo dati na čim enostavnejši način pripraviti do eksplozije; njihova oblika bodi priročna; eksplozija toliko hitra, kolikor odgovarja našim namenom; in končno nemojmo biti snovi toliko stalne, da ne razpadajo brez naše volje in da ob varnem previdnem in večem ravnanju s temi ne pride do eksplozij in nesreč.

Kemija pozna jako eksplozivne snovi, ki bi sicer bile jako uporabljive, a so tako občutljive, da o radi svoje velike razpadljivosti, radi svoje neverjetne labilitete povsem izključene od praktične uporabe. Naj omenim radi primere dvoje teh skrajno eksplozivnih snovi: klorovega dušveca in jodovega dušveca, na katerih se je lahko prepričati, da jih skoro vsak tresljaj, najhlahejši sunk ali udarec, da celo stik in solnčeva luč spravi do silnega razpoka.

Klorov dušvec pripravljamo s pomočjo električnega toka iz raztopine navadnega salmiaka v vodi. Klorov dušvec je umazana o-jasta tekočina, katere se takoj razpoka, ako se je dotakneš s pesom, namočenim v terpentinem olju, ali ako ga vržeš kapljico v vročo vodo. — Jodov dušvec nastane, ako večkrat poliješ jodovo tinkturo z najmočnejšim umoniakom; črnkast prah, ki se esede na dno, je jodov dušvec. Ako tekočino ocediš skozi cedilni papir in prah, ki je na njem stal, dodobrega posušiš, eksplozija že, če ga pihneš na tla ali če amo nizo potreseš, na kateri papir leži. Take snovi so seveda v praksi povsem neuporabljive ter se izključujejo, kot je to obsebi umevno.

Včasih seveda ni bilo veliko ali celo nobene izbire med razstrelivi in moralo se je vse, tako za tehnične kakor za vojne namene, izključno uporabljati navadni črni smodnik.

Iznajdba navadnega črnega smodnika pripisujejo frajburškemu franciskanu Bertholdu Schwarzu. Ta je baje nekaj, noteč delati zlato, slučajno sestavljal tako zmes, ki se je na iskro vnela in kamen iz možnarja, v katerem jo je imel spravljeno, z velikim pokom vrgla v strop. Zgodovinsko dokazana pa ta trditve ni. Mogoče je, da je nemih Berthold identičen tudi z nekim Konstantinom Anklitzom, ki je tudi približno v istem času živel v Freiburgu. Dosti verjetnejše pa je, kakor uče novejšie raziskave, da je Berthold izumitelj strelnega orožja, ne pa smodnika samega.

Angleži so pripisovali glasovitemu učenjaku dominikanu Roger Baconu, ki je živel v 13. stoletju, izumljenje smodnika in so se pri teh trditvah opirali na dejstvo, da ta pisatelj v nekem svojih spisov res približno opisuje smodnik. A niti on, niti drugi, kakor Marcus Graecus in Albertus Magnus, ne morejo veljati, kot izumitelji smodnika, ampak samo kot opisovalci in poročevalci.

1345. v Liegnitzu mlini za smodnik; l. 1360. pa se je primerila v Lübecku eksplozija; ob tej priliki je pogorela mestna hiša.

A tudi na Slovenskem niso ostali brez eksplozij. Tako je v prešlih stoletjih na ljubljanskem Gradu zletelo skladišče za smodnik v zrak, in sicer 28. aprila l. 1680. Ljubljana je imela tedaj troje skladišče za smodnik na ljubljanskem Gradu. Eno, mestno, je stalo malo nad vrhom sedanje ljudske kuhinje; drugo, državno, ki je bilo največje in v katerem je bilo večših spravljeno do 1000 funtov smodnika, je stalo približno "Na Osojah", kjer stoji dandanes gostilna; ne daleč od državnega pa je bilo tretje, a žeženo skladišče. Dne 28. aprila 1680 je udarila strela v državno skladišče, v katerem je bilo nad 500 centov smodnika, ter ga zažgala. Stolp je izginil s površja, eksplozija je pa bila tako močna, da so bile vse hiše po mestu več ali manj poškodovane. Zlasti krog Sv. Florijana so bile vse hiše in vsa vrata vdrtla in sneta; tudi mnogo ljudi je puh vrgel na cestah ob tla. Prvotno so meščani mislili, da je samo tresk bil tako močen; ko je pa začelo smrdeti po mestu in se kaditi s hrba, so si bili hitro na jasem, kaj se je zgodilo. Dasi je bilo kakor iz škafa, je gorel gozd, zlasti ker so po drevju zanesle ogenj užigalice, ki so ob razpoku zletela na vse strani okrog. Mnogo dreves je ležalo izravnanih na tleh in daleč proč za nešenih z mest, na katerih so prej rastla. Tudi v bližini stoječe železno skladišče se je že vnelo, vendar je nekaj pogumnih mož nazle vsej nevarnosti splezalo na njegovo streho in pogasil nastalo požar.

Pri napravljajanju smodnika se je godilo nebroj nesreč, deloma vsled nepazljivosti in lahkomiselnosti ljudi, deloma pa iz vzrokov, ki se pri izdelovanju ne dajo popolnoma izključiti. Kar je pa napredovala tehnika izdelovanja, se je omejila mnogo nevarnosti.

Smodnik sestoji iz kalijevega solitarja, katerega vsebuje v sto delih 74—76 odstotkov, žvepla 10—12 odst. in oglja 14—16 odst. Kalijev solitar ali kalijev nitrat je bela, soli podobna spojina enega dela kalija z enim delom dušveca in tromi deli kisaveca. Če zmanjka kaj, s čim plača naša uborna, segrevamo kalijev solitar v epurveti in vtaknemo zračne oglice.

Ni dvoma, da so solitar poznali Kitajci prej nego Arabci in jako verjetno je, da so ga dobivali le-ti začetkom iz Kitajske, kar se da sklepati iz dejstva, da se solitar v arabskem jeziku imenuje kitajska soln ali kitajski sneg.

Kot strelivo v našem smislu pa ti narodi niso poznali smodnika. Podobne zmesi so pač pritrjevali v teh časih na pušice, ali so polnili z njimi železne lonce, katere so potem s posebnimi metalnimi stroji metali na sovražnike, v oblegana mesta in na sovražnikove ladje, katere so poizkušali na ta način užgati, kar se jim je pogosto tudi posrečilo.

Zlasti v srednjem veku so uporabljali gotove notilne snovi, tako v bizantinskih kakor v križarskih vojnah, in so jih tedaj vobče nazivali "grški ogenj". Legenda pripoveduje, da je to skrivnost neki angel izročil cesarju Konstantinu (v 4. stoletju). Vsekakor se je hranilo prirejanje smodnika kot važno tajnost; na izdajo te tajnosti so bile nastajene najstrašnejše kazni, tako da se je posrečilo ohraniti jo neizdano — do današnjega dne. Kajti povsem zanesljivih dokazov za to, da je bil grški ogenj eno in isto, ali vsaj isto, akor naš smodnik, nimamo. Mogoče je tudi, da so te danji vojniki poznali še druge zmesi in da je grški ogenj skupno ime za razna netiva in užigala. Poroča se tudi, da je grški ogenj bil zmes, ki se je v dotiki z vodo takoj vnela — kar gotovo ni mogla biti smodniku podobna sestavina. Koliko je na tem bajnega, koliko resničnega, tega do danes ni bilo mogoče določiti in ve se, če bo to kdaj sploh mogoče. Točko je pa gotovo, da so že v prihodnjih stoletjih rabili razne zmesi za razstreljevanje okopov in zidov, kar svedoči, da so se tedanjim pirotehnikom zavedali, da smodnik ne užiga samo, ampak da tudi raznaša.

Sigurno je, da je začetkom 14. stoletja postala uporaba smodnika kot streliva po Evropi precej splošna. Neka listina, datirana s 11. februarjem 1326, potrjuje, da so tedaj imeli v italijanskem mestu Florenca železnaste topove in železne krogle. Dokazano je, da so stali že leta 1340. v Augsburgu, l. 1344. v Spandau in l.

vanj, vidimo, da le-to lepo zasveti, pravtako kakor če ga vtaknemo v steklenko, napolnjeno s kisavecem — ali z drugimi besedami povedano: pri segrevanju solitarja se v cevi razvija kisavec. Ta lastnost, da solitar oddaja veliko množico kisaveca pri gorenju, tudi omogočuje razpuh zanetega smodnika. Čin več solitarja ima smodnik, tem eksplozivnejši je: čim več pa smodnika privedemo ogleda, tem počasneje gori.

Smodnik napravljamo tako, da najprvo s pomočjo strojev zmešamo njegove sestavine na droben prah, jih potem zmešamo in zgostimo, jim damo obliko zrn in jih končno še ogladimo. Zrna navadnega smodnika je gladko, s čimer postane smodnik trpežnejši, se ne razkrajajo naglo in se tudi ne namoci tako hitro. Imamo pa tudi vrste smodnikov, ki so robati in so lažje vnetljivi nego okroglozmat smodnik.

Take vrste smodnik uporabljamo za streljanje s puškami; za razstrelbe in topove pa je velikokrat. Dočim ima smodnik za puške zrna velika kakor makovo seme, ima smodnik za navadne tope velikost prosa do koruze, ali je celo še večji. Za velike trdnjavske tope in mornarske tope pa rabimo še večja, kakor oreh velika zrna ali celo kar več decimetrov dolge in več centimetrov široke cevi, napravljene iz smodnika. Saj pa porabi en sam strel iz takega topa ogromno množico smodnika.

Doma.

To bila prva uoč je njene službe. V brezšutnem smehu divjestrastne družbe je do vrhunca prikupil napor.

ki nanj spomin s krvjo zaliva lica. Nezaupljivo gleda v svet zenica: Bog, ali nisem jaz človeški stvor?

Predala ključce ji je gospodinja, razkazala, kje hram stoji in skrinja. In zapretila ji, naj ne zaspi.

ker za vse to je sama odgovorna. Če zmanjka kaj, s čim plača naša uborna, kako, nevedna, se izgovori?

Pri spahnenju in zdrobljenju

vredniti tukaj s Dr. Richter-jevo

PAIN-EXPELLER

V rabi že 50 let pri slovenskih družinah in priljubljen kot domače sredstvo.

Jedino pravi s varstveno znamko sidra.

25c. in 50c. v lekarnah in zdravstvenih od.

F. AD. RICHTER & CO.

74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Zaspala ni — preveč je družba vpila.

A ko je čase pozno v noč polnila, tedaj se sklonil je nekdo do nje in prigrvarjal z glasom in pijanini. Kot šiba tresla se je pred neznanim gorjem, ki mu še zdaj besed ne ve...

Odtirgala se je in v noč bežala čez pot, čez plot... Ničesar ni poznala: tu bil od skrinje je in hrama ključ.

le ena misel ji je smer kazala in jo čez vse zapreke dalje gnala: misel na eno cesto, eno luč...

Čemu je šla, čemu je šla od doma? Mar znala ni, da v svetu človek povsod brez varnosti in negotov?

Čemu se bučnosti ji je hotelo? Zdalj, zdaj spoznava, da le skromno selo je njen zaščitnik in domači krov...

Pred sabo gleda rodno solnčno trato in klop pred kočjo, jablano bogato in od želja vse v prsih ji gori:

klop, kočja, jablan, ona trata peštra...

Čemu ni rajši tihim rožam sestra kot da, prešibka, s svetom se bori?

Domov, domov!... Med rože in med travo!...

Tam Bog s poslanstvom hodi skozi dobrane, tam poje ptica, diše drobni cvet.

in v dneh nalivov in v nočeh viharja s krilatec duša v snu se pogovarja, da dela dan je kakor praznik svet...

Stanko Kosovel.

IŠČE SE MOŽE

a delati v usnjarni. Debra plačala, stalno dele. C. Moensch Sona Company, 13-4 v d) Gawanda, N. Y.

Za časa neznosne draginje

se mora vsakdo čuvati nevarnih bolezni, ki pomenijo propast družinskih prihrankov. Tukaj je vresničen pregovor "Tako jšnja pomoč, je najboljša pomoč". — Zaprte, glavobol, izguba teka, splošna slabost, vsi taki znaki so opomini, da si poiščete uspešno zdravilo, pravočasno negovanje črev odstrani vse nadloge, ki bi lahko nastale v bodočnosti.

TRINER-JEVO ameriško Elixir grenko vino

je pravo zdravilo, ki ga rabite v takih slučajih. Ono izčisti čreva, odstrani vse nabirajoče se odpadke, v katerih se plode in goje bakterije, pomaga prebavi, povrne tek, krepi kri in želodec, ki se potem lahko obrani množici bakterijskih napadalcev. V gori omenjenih slučajih nastane nervoznost, nered v želodecu, pri ženskih premembah življenja ali pri premogarijih v premogarskih okrajih itd. to zdravilo je priznano neprimerljivo najbolje med vsemi enakimi priredbami. Pripravljeno je iz grenkih rastlin, bilk in skorij neprecenljive zdravniške vrednosti in čistega naravnega, močnega rdečega vina. Celo najbolj občutljiv želodec ga sprejme z lahkoto. — Cena \$1.00, v lekarnah.

TRINERJEV OBLIŽ
prinese v vaš dom pravo družinsko zdravilo. To je neprekosljivo za revmatizem ali nevralgijo, je izvrstno za poškodbe, razpokljine, otekel in ohromel vrat, itd. zelo krepčilno za utrujene mišice po trdnopolnem delu ali za utrujene noge po dolgi hoji. Cena 25 in 50c. v lekarnah, po pošti 35 in 60c.

TRINERJEV OLAŠATELJ KAŠLJA.

je najbolj uspešno zdravilo za prehlade in kašelj, hripavost, bronhiti s nadoho itd. Cena ista kot za obliž. Trinerjeva zdravila so dobila največje mogoče nagrade pri več mednarodnih razstavah. Zadnje nagrade: Zlata kolajna — San Francisco 1915. Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,
Manufacturing Chemist,

1333-1339 SO. ASHLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

